GLOSAR
DE
CUVINTE

ÎNTOCMIT DE:

TRAIAN-AMOS PINTERU
PRETORE

în BINȘ.

„DOINA“ Tipografie și Librărie
BEIUȘ, 1919.

Prețul: 4 Lei.

GLOSAR DE CUVINTE

INTOCMIT DE:

TRAIAN AMOS PINTERU
PRETORE

ÎN

BINȘ.

„DOINA" tipografie și librărie
BEIUȘ, 1919.

Prietenului meu,

Dr. Ioan Georgescu
profesor,

care m-a îndemnat la muncă, stăruință în cele mai cumplite clipe de boală și de desnădejde.

Prefaţă.

Cu realizarea visului nostru de veacuri, cu înfăptuirea României-Mari, majoritatea covârşitoare a cărturarilor noştrii a trebuit, să înregisteze cu adânci regrete trista împrejurare, nemărturisită ci constatată numai în taină, că în Ardeal, cu deosebire în părţile ungurene se vorbeşte — puţin şi rău româneşte.

Pe fraţii isbăvitori i-am primit cu braţele deschise, cu toată căldura inimei noastre, dar cu un mutism caracteristic. Potopul lor de vorbe, torentul vertiginos de cuvinte rostite de guri gureşe repede, repede, ne-au cam uluit, ne-au cam ameţit, îndeosebi că nici nu erau pricepute bine. **Alocaţie, ariergardă, braconier, caraulă, cozoroc, fanion, gamelă, peltiţe, petiţă, planton, popotă, siringă, surmenaj, ventuză, veselă, vizieră, ziafet, zimţi, etc. etc....** *tot atâtea noţiunii de limbă păsărească pentru cei mai mulţi,*

Neştiinţa de pânăacum are însă circumstanţe atenuante. Se poate trece la con-

dica acelei educăţii silite, ce a primit-o aproape fiecare intelectual de-al nostru cu anii petrecuţi în băncile şcolilor streine, din ce a resultat apoi trista noastră sărăcie culturală,

Durere, cu escepţia unor visători incorigibili, cari deja din aceste bănci din sudoarea micilor lor economii se nizuiau să-şi însuşească a limbă mai bunişoară având câte o carte de Chendi, Jorga şi Sadoveanu în mână, — restul celor mulţi — fără de număr s'a mărginit la insuficientele cunoştinţe naturale dela vatra părinţească; în cazuri concrete fiind apoi fiecare de convingerea, că glăsuieşte într'o impecabilă limbă literară vorbind de: Fächer, Pech, madraţ, apelată cambiu, comisar de drumuri, perie de văruit, carne în paţ, vânător clandestin, bină, şi alte pocitănii, ori stâlcind câte o frază ungurească familiarizată cu mentalitatea sa, din A *-în* Igrec *pe româneşte, până la absurd.*

Cum am menţionat însă, scuze se găsesc, şi încă cu duiumul. Trecutul nostru maşter e de scuzat. Totastfel şi prezentul, care ca mâine, iarăşi va fi a trecutului. Ignoranţa din viitor însă nu se poate ierta niciodată! Pentrucă, să fim numai sinceri, discursurile şi toastele, la cari în toate vremurile şi împrejurările ne angajăm uşor, să

nu mai zic cu uşurinţă, rostite cu o frazeologie şi o pronunţie imposibilă, cu comiterea celor mai îngrozitoare crime împotriva gramaticei şi sintacticei române, — încât un om mai de gust sufere adevărate chinuri fizice, la auzul lor având senzaţia că mestecă nisip în gură, — numai cinste şi fală nu vor aduce pretinşilor seniori şi corifei. Iar piedestalul reputaţiei şi a gloriei e coborât cu multă mâhnire sufletească, prin urmare: **Videant Consules!** *Dar în sfârşit e şi o datorinţă morală, ca în România-Mare, cel ce simţeşte româneşte să dea espresie, curs liber acestor sentimente, dacă nici nu imediat în podoaba hainelor de sărbătoare stăpânite de poeţi şi oratori, dar cel puţin într'o formă oareşcare cinstită, in haina modestă şi cuviincioasă a cuvântului şi frazei româneşti.*

Nemo nascitur doctus, *ziceau pe vremuri străbunii.* **Cine vrea, multe poate** *zice proverbul nostru. Iar glosarul meu de cuvinte e pentru acei, cari dispun de această voinţă.*

Aici, sunt necesitat să fac, o mică digresiune. — Am avut anume ocazia, să aud pe mulţi dintre cărturarii noştrii făcând nostima observaţie, că ce păcat de limbă noastră neavând espresivitatea, bogăţia limbei ungureşti de pildă. Aceasta e o

enormă rătăcire. Nu e altceva, decât judecata pripită şi unilaterală a tuturor mentalităţilor imbibate de spoiala culturei streine, necunoscând, ba ignorând de-a dreptul amploarea comorilor adânci aproape insondabile, policromia scânteietoare, superioritatea distinctă a limbei noastre, chiar în raport şi asemănare cu limba ungurească. Căci nu este idee, noţiune ori sentiment de cea mai rafinată şi diafană subtilitate sufletească sau intelectuală, ce nu şi-ar putea găsi cu uşurinţă espresia potrivită, fascinantă în limbajul nostru literar nespus de fecund şi maleabil. Iar cei, cari au făcut comparaţie între originalul lui Pierre Loti „Pêcheur d'Islande" şi traducerea atât de isbutită a lui Sandu-Aldea, ori au cetit cândva pe concisul Brătescu-Voineşti, fastuosul Delavrancea, candidul Gârleanu, încărcatul Sadoveanu şi selectul Vlahuţa, vor confirma cu prisosinţă aceasta aserţiune. Să nu se uite apoi nici împrejurarea, că fiecare popor, fiecare limbă îşi are tezaurul său particular, mentalitatea şi felul de gândire aparte. Prin urmare, când un pretins intelectual nu va isbuti să redea în româneşte din vorbă în vorbă o espresie ungurească, asta încă nu va să zică superioritatea limbei ungureşti, ci cel mult aceea, că Românul nu s'a gândit, şi nici n'o să se gândească nicicând pe

calupul mentalităţii ungureşti, ba în cele mai multe cazuri e din partea îndoelnicului un indice infalibil, o dovadă palpabilă de un pauperism intelectual în materie de limbă strămoşească.

Nu sunt filolog de profesie, iar studiul limbei nu-mi este specialitatea. Cu toate însă, sunt de convingerea, că glosarul meu va aduce servicii reale. Lucrarea mi-o numesc cu dinadinsul glosar de cuvinte şi nu dicţionar în urma că îi lipsesc cu desăvârşire calităţile dicţionarului, în primul rând complexitatea. Noţiunile elementare nu le dau în acest glosar, presupunând cunoaşterea acelora, ci numai acelea cuvinte, cari probabil au remas necunoscute pentru toţi aceia, cari şi-au făcut educaţia prin şcoale streine, neavând nici atunci, nici mai târziu, vreme ori voie de a-se desăvârşi în cunoaşterea mai cu temeiu a limbei materne. Şi deoarece mai ales greutăţiile întimpinate la început sunt acele, cari iau omului cheful dela muncă, nu esplic noţiunea, ci mai de multeori mă mărginesc, să o redau în ungureşte, prin urmare în limba cu care râvnitorul nostru e deja în clar, în bună şi veche cunoştinţă. Dar ce şi ar putea face un incipient cu nespus de costisitorul şi epuizatul dicţionar al lui Şăineanu, când bunăoară curios de cuvântul: **Parlagiu.** *ar ceti urmă-*

toarea esplicaţie: „**Cel-ce taie ciosvârtele la zalhanà**“. *Pricinaşul nostru n'a cunoscut un cuvânt, şi pe urmă s'a pomenit cu trei noţiuni neclarificate. Când însă va găsi echivalentul în* **mészároslegény**, *va fi satisfăcut şi lămurit fără alte procopseli accesorii.*

Glosarul meu imperfect se poate întregi arbitrar şi ocazional chiar de către cetitor. Fiindcă e de un conţinut, ce să mărgineşte la strictul necesar, se poate întrebuinţa cu înlesnire chiar şi ca lectură de distracţie, după munca istovitoare a zilei, seara în pat, până ce vine de te fură binefăcătorul somn.

Precum am amintit, n'am pretenţia şi nu-mi dau aierul infalibilităţii cu glosarul de faţă. Ba, cum l'am întocmit pe repezeală, eu sunt cel dintâiu, care îi recunosc lacunele şi multele scăderi. Că, cu toate acestea, îndrăsnesc, să-l dau publicităţii, o fac condus esclusiv de următorul principiu:

Toată erudiţia adâncă a arhitecţilor, n'a făcut pânăacum încă indispensabilă munca modestă şi tăcută a salahorului, care poartă var şi cărămidă în firul lucrărilor. Din parte-mi mă consider, de acel salahor de bunăvoie, ce-şi dă silinţa, să

contribuiească şi el la rând cu alţii cu o petricea, fie cât de mică şi nebăgată în seamă, cu o mistrie de tencuială, la somptuoasa clădire a culturei noastre naţionale, dată în grija şi socoteala altor meşteri mai de seamă şi mai chemaţi decât neînsemnata persoană a

AUTORULUI

———

NOTĂ. Profit de ocazie, şi — onoare esceptiilor — îi rog pe toţi acei Domni profesori de latineşte, cari vor ceti aceste şire, să-şi ia rămas bun fără revedere dela volnica etimologie nemţească-magiară, în care am fost „edificaţi" aproape cu toţii. Ar aduce mult folos dacă baremi generaţia şcolară deacum nu s'ar obicinui cetind şi memorând: placenta de **plaţenta,** *cruce de* **cruţe,** *pace de* **paţe,** *lege de* **léghe,** *placere de* **plaţére,** *tacere de* **taţére,** *şi alte multe nevinovate ablative şi infinitive în genere toate textele schimonosite pe nemţie, atunci, când e atât de firească şi logică pronunţia italo-română. Independenţa e nu numai de natură politică ci şi intelectuală. Aş fi bun-bucuros de-o ordonanţă în privinţa aceasta din partea „Resortului Cultelor" cu toate că cunosc proverbul „Nec Caesar ultra grammaticos".*

IDEM.

A

Abà = daróc.
abajur = lámpaernyő, lámpa ellenző.
abanos = ébenfa.
abate = apát.
abject = gyalázatos, semirevaló.
abluţiune = vallásos, tisztálkodás, mosakodás (La ovrei, Mohamedani)
aborigen = őslakó. őszármazásu. (oameni, plante aborigene.)
abrog = hatálytalanitok (törvényt, rendelet, szokást.)
aburit = 1.) párolt, 2.) lelkes, tripturâ aburitâ = párolt pecsenye, faţâ aburitâ = lelkesült arc.
abundez = duslakodom, bőséggel birok.
ac = 1.) tű, 2.) óramutató, 3.) vasutiváltó. Acar = váltó őr, acarniţâ = tűdoboz, tűpárna
acaparez = lànckereskedelmet folytat. Acaparator = lánckereskedő,
acaret = gazdaság, uradalmi tanya.
accesibil = megközelithető.
acces = roham, krizis.
acciză = fogyasztási adó. Accisar = adószedő
acerb = eldurvult (hang, szokás stb.)
achiu = bilărd dákó.
achiziţie = szerzés, gyűjtés, szerezmény.
acid = sav, acid acetic = eczetszesz. eszencia. Acid fenic = karbólsav.

acoladă = 1.) lovaggáütés (a történemben) 2.) nyomdai jel mely egy ijra hasonlit: ——

acolit = pajtás (különösen rosszdolgok elkövetésénél)

acompt = előleg (à conto.)

acordor = hangszerelő.

act de deces = halotti anyakönyvi kivonat.

adagiu = halkan eljàtszott zene.

adept = beavatott (vmi titokban, titkos társaságban tudományban)

adineaori = nemrégen, az előbb.

adjudec (cuivă ceva) = odaitélek.

administrator de plasă = szolgabiró.

adresant = cimiró (cégeknél lapoknál stb.

adulațiune = szolgai hizelgés

adult = felnőtt.

adulter = házasságtörő, adulterin = házasságtörésből származott gyermek (bastard), adulteriu = házasságtörés-

advon = (narteсă) = naia din biserică unde stau femelle.

aed = dalnok, lantos.

aerolit = meteorkő.

afazie = elnémulás, szóbénaság (betegség. ijedség folytán)

afemeiat = elpuhult.

aferim = bravó! (Ironiz zis.)

afişer = 1.) Plakátragasztó, 2,) szinlaphordó.

afon = hangnélküli, vesztetthangu, (be-

tegség folytán.)
agale = lassan, încet.
aghiasmă = szentelt viz.
agneț = partea din prescură ce simbolizează pe Cristos,
agrafă = csatt. Agrafă de aur = aranycsatt.
agramat analfabet = irástudatlan
agravant = sulyositó minősitő. (circumstanțe agravante) (sulyossitó körülmények)
agregat = tanársegéd (az egyetemen)
agrement — tetszési ok. Ca adjectiv :tetszetős.
agresiune = támadó fellépés. Agresiv = támadó, harcias.
aguridă = savanyu szölő, éretlen gyümölcs.
aht = suspin, oftare.
aiar = hitelesitett mérő suly. cântar cu aiar = hitelesitett mérleg, comisiunea de aiar = mértékhitelesitő hivatal. Aiarul patriotismului = a hon szeretet „netovábbja“
aieve = valóban, în realitate.
aiurea = máshol, másutt.
alabastru = alabástrom.
alamă = bronz.
alambic = lombik, retorta.
alaun = timsó.
albumeală (floarea reginei) = havasi gyopár
alcov (iatac) = hálófülke.
alee = sétány
aliaj = öntvény.
alifie = gyógyir,
alineat = 1) uj kezdés v. elöl-belül 2) sza-

kasz, cikkely. (Scrieți cu alineat nou!
alivenci = turósrétes,
almee, baiaderă = keleti táncosnő
alocație = illetmény, átalány.
alodiu = hitbizomány,
al pari = név érték név-értékben. (Börzepapirok)
amanet = kézi zálog, amanetez = elszálogositok (munteiele de pitate = zálogház)
ambră = ámbraillat.
ambulanță = tábori kórház
amfitrion = vendéglátó házi gazda.
amiant = aszbeszt.
amidon (feculă) = **keményitő** (vasaló inzetek, házi aszonyok cikke).
amortizez = törleszt.
anacoret (pustnic) = remete
analecte = szemelvények (Vmi müből.)
anchetă = vizsgálat, kutatás.
andosare = forgatmány (egy váltón.)
anestezie = érzéktelenités (în medicină.)
angrosist (toptangiu) nagy kereskedő, (cel vinde în cantități mari)
anodin = csillapitó, (remediu anodin = csillapitószer. Satiră anodină = ártalmatlan gyenge guny)
anost = izetlen (ember, könyv stb.)
ansamblu = együttes, öszeség (la teatru etc.)
antagonism = ellenségeskedés.
anticameră = előszoba, a face anticameră = kilincselni vknél.

antidot = ellenszer, ellenméreg.
antiseptic = fertőtlenitő.
antonim = ellentét. (Binele e antonimul răului)
antract = felvonásköz.
apar (subst.) = szikvizgyáros, vizkereskedő (Ázsiában, Afrikában
apel = 1.) névsorolvasás 2.) fellebbezés.
aperitiv = étvágygerjesztő előétel vagy ital.
aplomb = önhitt fellépés, nagy gar.
apogeu = fénypont, csucspont. (egy pályafutásban stb.
apologie = hitvédelem. **apologet** = hitvédő, **apologetic** = hitvédelmi.
apropriațiune = elsajátitás. (Juridic.)
arac= szölőkaró.
arbitru = önkény, **arbitrar** = önkényes.
arbiu = fegyvertöltővessző.
arboletă = középkori nyil melynek puskaagy formája is van (àla Wilhem-Tell.
arcaș = ijjász.
arctic = északsarki. **Antartic** = délsarki.
ardezie = palakő. (Tàbliță de ardezie)
argăsitor (tăbăcar) = timár.
argea (bordeiu) = kunyhó.
argilă = edénykészitésre alkalmas fazekas föld, agyag,
arhipelag = szigetcsoport.
arid = szikadt.
ariergardă = hátsóvé, utóvéd (Avantgardă = elővéd elöcsapat)

armінden = május-fa.
armură = fegyverzet. (Egy katona teljes fegyver felszerelése.)
armurier = puskamüves.
rțag = veszekedési kedv, arțăgos = kötekedő.
arteroscleroză = ütőér elmeszesedés.
ascensiune = felszálás, jelképiesen: müvészi lendület.
ascensor = lift
asemuiesc = hasonlitok valakit v. vmit vmivel.
asiduu = tétovázás nélküli.
asperitate = durvaság, keménység.
aspidă = viperă, năpârcă.
asterisc = csillag jegy egy nyomtatott szövegben: *)
atenuant = enyhitő. (Circumstanțe atenuante = enyhitő körülmények.)
atribuțiune = hatáskör.
aucțiune = önkéntes árverés.
aulă = diszterem (aula universității, a prefecturei.)
aulic = udvari. Consilier aulic = udvari tanácsos.
auster = szigoru, merev. (Disciplina călugărilor e austeră.
avalanșă = hógörgeteg.
avan = cudar, komisz.
avantscenă = szinpadi előtér. (Intre cortină și orhestră)

aversiune = ellenszenv.
axă = tengely.
axiomă = tudományos, sarkigazság
azot = nitrogen.

B.

babalâc = öreg bácsi, apó
băcan = füszerkereskedő, vegyeskereskedő.
băcănie = vegyeskereskedés.
badijonaj = ecsetelés (termin medical)
bagà = békateknő. (Scule de bagà, fildeş, sidef = békateknő, elefantcsont, gyöngy ház tárgyak.)
baghetă = varázsvesző, bűvészpálca, dirigens pálca, dobverő.
bălăcesc = botorkálok (sárban, esőben)
baladin — komédiás, ripacs.
bălaiu = szöke. (La animale: erősen fehér.) blond.
bălărie, buruiene = gaz
balcâz = kancsi (chior — félszemű!)
baliză = bója (a tengerészetnél)
balotaj = pótválasztás.
baltag = fokos.
balustru = rács, balustradă = rácsozat (ablaknál lépcsőknél)
bandieră = egyesületi zászló, jelvényzászló.
bantă = ingszegély (hova a galér, manzseta jön.)
baobab = kenyér fa (fructul se spune: pâne de maimuţe, în Africa).

bară = farud, vasrud, korlát. **Barieră** = sorompó, akadály.
bărăgan = pusztaság.
barbă-albastră = kékszakál (... herceg)
baricadă = védsánc, védfal, védgát.
barou = 1) ügyvédi szónoki emelvény a tárgyaló teremben 2) ügyvédi kamara.
basamac = ordináré gabonapálinka.
basin = medence
bastard = házaság törésből született gyermek
bastiment = hajó, hajóegység (tekintet nélkül az ürtartalmára, minőségére)
bătăiaş (gonaciu) = hajtó (a vadászatnál.)
bătaia peştelui halzajlás (mikor a halak tömegben az ikrákat rakják.)
batoză = cséplőgép
bec (-becuri) = gázláng, villamoskörte,
becaţ (sitar) = sneff·
beltea, magiun = lekvár. iz.
belvedere = kilátóhely, kilátótorony.
beneficiu = jutalomjáték (koristák, szegények. tüzkárosultak stb. javára)
berbece = faltörö kos.
beretă = diák sapka (német iskolában, egyetemen különösen hordják.)
besactea = diszes varró készlet doboz vagy ékszertok.
betelie, refec, tivitură = szegély
bezea bezele = csókhintés
biberon = czuczli

bibilică = gyöngy tyuk
bidinea — meszelő bidinereasă (chivuţă) = napszámos aszony ki egy háztartásban meszel, surol mos stb.
bidiviu = arabs mén
bidon = bödön.
bigamie = kettős házassag.
bijuterii, juvaere = ékszer
bilă, fiere = epe.
bilesc = fehéritek (szövetet vásznat)
bină = épület. Binagiu = pallér.
binoclu = látcső
Binş = Belényes (Vezi „Unirea“ 1918 Nr. 2 „O veche greşală de îndreptat“)
birjă = fiaker, birjar = fiakkeres
bişof = fűşzeres cukros meleg bor.
biurou = 1) irodahelység 2) iróasztal.
biurou de plasare = cselédelhelyező intézet.
bizarerie-ii = furcsaság, bizzarság
bizon, bour, zimbru = bölény.
blajin = jámbor
blană = szörme blănar = szörmekészitő szörmeárus blănit = szörmével bélelt. (Palton blănit)
blason = cimer
blastru = flastrom, tapasz.
bluză = 1.) bluz, 2.) biliárd asztalon bizonyos játékoknál szokásos üregek u, n. „zsebek“
bobârnac = a mutató ujnak a vastaguj

alóli patintása. „A nesze semmi fogd meg jól“ jelzése.

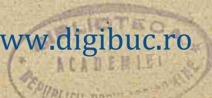
boccea = árulàda, bocceagiu (tolbaş, coropcar) = vándor kereskedő ki áruját hátiládáján viszi faluról-falura.
boiangiu = kelmefestő
bomboane = cukorka
bonbonieră = cukortartó
bondoc = tömzsi
bonetă=főkötő (La babe și la copii mici de tot)
borangic = vastag selyem szál, (az ebből készült ruha)
borcan = dunsztos üveg
borhot = szőlőcefre (jó jószág hizlalásra,)
boschet = lugas, bokor.
botfori = otromba csizma
boț, bulz = gomolya.
bour, bizon, zimbru = bölény
braconier = vadorzó
braniște = cserjes erdő
brasieră = rékli, leibchen
brașoave, palavre = pletykák
breaslă = iparos céh,
breaz = homlokon fehérvonalu (Ló, jószág s.)
brec = könyü 4-kerekü hintó. Futókocsi.
breloc = óraláncdisz, zsuzsu.
bretele = nadrágtartó, Hosenträger
bric = kétárbócos hajó
brichetă = öngyujtó készülék.
broboană = nagy-eső harmat, izzadság csepp

buclă zuluf = hajcsiga, hajfonadék
bufet = 1,) kredencz, 2. ételekkel megrakott asztal, 3. étkező hely (báloknál, vasutaknál, kiállitásnál)
bufon, măscăriciu = pójácza, bohócz.
buletin (referadă) = rövid tudósitás, hivatalos jelentés.
bulină = 1.) ostya 2.) levélragasz 3.) töltény fojtás
bunget = őserdő.
burghiu (sfredel) = furó
burlan = esőcsatorna, ereszcsatorna
busolă = iránytű (compas = körző!)
butar (dogar) = bognár
butelie de Leyda = Leydeni palack.

C.

cabestan = hajókötél- csavar, (készülék melylyel a hajó kötelet huzák vagy eresztik a hajóról).
cablu = kábel, cablogram = kábelsürgöny
cabotin = vándorszinész, ripacs.
cadină = háromhöly.
cadran = körlap, cadran solar = napóra.
cadrilat = kockás, stofă cadrilată = kockás szövet
caimac = tejpille.
calabalâc = battyu, holmi.
calc = rajz kopia (mit átlátszó papirossal késziteni) calchez a calchia = kopirozok.
calcavură = lábszij (la cizmaşi)

calcinez = 1. meszesitek, 2. mésztégetek, 3. nagy hő mellett száritok
caldarâm = műut.
calic = koldus, szegény.
călimară = 1. tentatartó 2. tentahal.
calomnie = rágalmazás.
calorifer = központi fűtő készülék.
călţun ciorap = harisnya.
calup, calapod = sámfa.
căluş = 1. pecek, 2. hegedühúrhid. 3. festőállvány.
cămaşă = 1, ing, 2. tejpile, 3. camaşă de forţă = kényszer zubony.
cambiă, poliţă = váltó, cambiă în alb = kitöltetlen váltó u. n. bianco váltó (În gen masculin cambiu nu e corect.)
camelot = ujságrikkancs.
camion = lapos, alacsony, széles társzekér.
câmpean = alföldi (mocan = havasi) câmpenesc = falusi (pl. gyönyör szorakozás)
campion = bajnok.
canaf canafuri = rojt, bojt,
canat = ablakszány
candid = szüzies
candoare = szüziesség.
candriu = spiczes, becsipett
căneală = haj, bajusz, szakálfesték.
cangrenă = üszök, cangrenaţie = üszkösödés (testen)
canton = őrház, cantonier = pályaőr (vasutnál, állami műutaknál)

cantonament = ideiglenes katonai elszállásolás, magánházaknál, falvakban gyakorlatok, átvonulás stb. esetén.
capac = fedő (la oale la coşciug etc.)
capilar = hajszálvékony, tub capilar = hajszálcső, vase capilare = hajszál véredények
capitalist = tőkepénzes
capturez = zsákmányolok. captură = zsákmány.
carâmb = csizmaszár
carantină = zárlat járvány esetén.
caraulă = 1. őrjárat, 2. stau de caraulă = sarkot álni (a gyermek büntetésből ha roszalkodik pl. nem tudja a leckét)
cârcotaş = veszekedő, perlekedő,
carenă = a hajó azon része mely a viz szine alatt van mikor meg van terhelve.
caretă = elegáns csukott hintó.
carieră = 1. ló vagy kocsi versenytér 2. kariér, 3. kő vagy márványbánya.
carilon = cincogó verkli (gyermekjátékszer)
cariu = szuféreg.
cârlan 1. mânz de doi ani (tretin = mânz de trei ani 2. miel înțărcat.
cârnățar = hentes, cărnățărie = hentes üzlet
carnet = notesz.
carò carale = tökk (egy szin a kártyajátékban)
cârtesc = zugolódom
cartier = 1. városrész. (Londavare 116) 2. katonailag megszálott hely, cartierul gene-

ral = főhadiszállás.
cartilaj = porcogó (cartilajul nasului)
cartofor = kártyajátékos
cartuşă = töltény, (alice = serét)
carusel 1. lovasjáték, 2. lovascsapat diszfelvonulás, 3. lovashinta, körhinta.
cască = sisak
caşneu = vastag nagy sál. átalvető (hideg ellen)
castraţiune = herélés.
castron = tálaló edény (levesnek, vastagételnek)
căsuţă poştală = postafiok. cutia poştală = postaláda
caţă = jég elleni szeg (a csizmán, a patkón) 2. pásztor bot 3. oszlop mászó távirdász korcsolya.
catafalc = ravatal
catalepsie = tetszhalál, cataleptic = tetszahalott
cataplasmă, compresă = borogatás,
catăr = öszvér
caterisesc = felfüggesztek (papokról beszélve az állásukból.) Un sluşbaj e destituit, un preot însă caterisit.
căţue (plur, tant) = cădelniţă = tömjénfüstölő
cătun = néhány házcsoport falu részlet. (A mi a városnak a „mahalà“, az a falunak a „cătun“)
cauc, căuş = 1.) malom kerék lapát, 2.) üzteti kis pléh lapát, liszt dara s egyébb

cikk mérésére.
caustic, corosiv = maró, (sav, lug, gúny)
cavalcadă = 1.) lovascsapat. 2.) a lovas csapat diszfelvonulása.
cavitate = üreg
cavou = sirbolt, kripta.
ceainărie = teaház
ceardac = pitvar
cearşaf = ágy lepedő
cenotaf = siremlék olyan részére, kinek holtteste nem volt feltalálható.
centuron = derékszij.
cerbicos = makacs.
chel, pleşuv = kopasz.
chenzină = félhavi fizetés (szinészek, ujságirók igy kapják)
cherem = szeszély, la cheremul meu = szeszélyemtől függöen.
cherestea = épületfa, cherestegiu = épületfa kereskedő,
chervan, caravană = karaván,
chetă, colectă = gyüjtés
chiabur = rémgazdag.
chilimbar = borostyánkő, tajtékkő
chilipir = olcsóvételcikk. nemremélt haszon, égből potyant nyereség.
chimen, chimion = köménymag (şi nu chimin!)
chimir şerpar = tüsző.
chior = félszemre vak, (balcâz = kancsi!)

chirigiu = fuvaros
chiromanție = tenyérből való jóslás (pl. a cigányaszonyok.)
chisea = 1. dohányzacskó, 2. kristály üveg edény (kompot, nyalánkság számára)
chitonag (beltea) = birsalma sajt.
chitonog = kurtafarku (kutya, macska, ló tyuk, = berc (vulpea bearcă)
chitră, lămâie = citrom.
chivuță (bidinăreasă) = napszámosaszony.
cialmà, turban = fez turban
cicatrice = forradás.
cicoare = cigória.
cidru = almabor.
cimbistră = szőrszálcsipesz.
cimbru = gyömbér,
cinematograf = mozgófénykép szinház. (Röviditve: cinemà = mozi. Dar românește mozi nu se spune!)
cioaie = bronz.
ciob (hârb) = cseréptöredék.
cioclu = sirásó.
ciorbă = becsináltleves.
ciornă, impur, concept = fogalmazvány.
ciorpac = halfogóháló.
cisternă = tartály
cit-cituri = butor huzat, (hogy ne piszkolodjék. ne kopjék a selyem, a plüss.)
ciupit = himlőhelyeş.
clandestin = rejtett, titkos (törvényszegő

célzattal)

claviatură = billentyüzet (zongoránál, orgonánál.)

clit clituri = halom, garmada.

coautor = tettestárs, (complice = bünsegéd)

cobiliță, coromâslă, oblaniță = vizeskanták vállhordására szolgáló fadorong.

cocleală = réz zöld, rézrozsda. (Cocleala e o otravă foarte violentă!)

codană = süldőleány (13—15 éves)

codice = tár, kodex.

cod penal = büntetőjog

cofetar = cukrász, cofetărie = cukrászda, cofeturi = cukrászsütemények.

colărez = pép (a szopos gyerekek első mesterséges étele.)

colastră = gyermekágyi tej (az anyák, anya állatok első pár napi teje)

coloană = oszlop, colonadă = oszopcsarnok

colțar = 1. szobasarokba helyezett butor darab 2. sarokkő 3. a pallér L. betű formáju eszköze, mellyel a friss vakolatot huzza

comestibil = ehető, ciuperci comestibile = ehető gomba.

comodă = fehérnemüszekrény

compars = statista, néma szereplő (egy szinműben, comparși politici = mameluk.

compas = körző, (busolă = iránytü!)

complice = bünsegéd. (coautor = tettestárs)

complot = bünszövetség-
compromis = egyezmény
comunitate = vagyon kőzösség.
concurs de infractiuni = bünhalmazat
condică, catastif = üzletî könyv, regiszter.
condiment = füszer.
congenital = egy származásu, azonos eredetű.
contaminez = rondit, piszkit. fertőz.
contrabas = nagybögő
contravenție = kihágás
convalescență = lábadozás
covenabil = illedelmes, tiszteséges
covențiune = egyezmény megszokás.
convulsiune = rágatódzás, zavar.
copcă (sponc. agrafă, cataramă) = kapocs, patentkapocs, csatt·
corijență = javulás javulóállapot (rossz után, bün után)
coriză (guturaiu troahnă) = nátha.
cornet = 1, hallócső (süketnek) 2. papirtől-csér (cukorkának, füszercsomagolásnak)
coroiu = karvaly, nas coroiat = sasorr.
corolă = virág kehely
coroziv = maró (pld. sav, lug, guny)
corsar (pirat) = tengeri rabló.
coşmar = lidércnyomás.
costeliv = sovány (hogy a bordája kilátszik
coterie (sindrofie) = gyülvésztársaság.

cotisaţiune = megadoztatás, adófelosztás adómegálapitás
coz, atut = tromf (kártyajátékban)
cozonac = kuglóf (mert: colac = egyházi alkalomkor készült pomána, ujévi, vizkereszti kalács) — tehát uri kalács, kavé, tea mellett.
cozoroc = 1. sisakrostély (a középkorban) 2, sapkaernyő.
cracană = csúczli, gummiparittya, gummipuska (praştie = parittya, ez nem gyerekjáték mint az előbbi, hanem hajdan Góliát megölője).
crainic = hirnök (a milyenek a régi királyoknak voltak).
cramă = borház, sajtóház.
crâmpeiu (fragment) = töredék.
cras = vaskos (pl. tréfa, hálatlanság).
cratiţă = lábos, zománcos edény.
crenelez = rovátkolok, crenel = rovátka, crenelat = rovátkolt.
crepuscul = hajnalhasadás, amurg = naplemente.
cretinism = testi és lelki fejletlenség. (gyermekeknél veszedelmes endémikus betegség) cretin = átvitt értelemben: hülye, buta.
criptografie = titkos irás, criptogram = titkos levél, (milyet a diplomácia szokott használni u. n. „sifrirozott".)

cristelniță = keresztelő medencze.
criță = igen kemény acél. (fig. inimă, mușchi de criță).
crivat = fekvőszék. (szanatoriumokban).
crochiu = skizz, vázrajz. (epură = befejezett, teljes rajz).
croșet, igliță = horgolótű.
crosnă—crosnele = hátibattyú.
crustaceu—ee = héjjas állat, (pl. a rák).
cuirasă, (platoșă) = páncél. cuirasat = páncéloshajó.
cumar (țucal) = éjjeli edény.
cumul = bünhalmazat.
curelar = szijgyártó, șelar și curelar = nyerges és szijgyártó.
curmeiu = gúzs.
cută (fald, încrețitură) = ránc, hullám (a ruhán).

D

dactilografă = gépirónő.
dactiloscopie = ujjlenyomat
dafin, (laur) = babérfa. (cu foile de dafin pe vremuri se încoronau poeții, azi sunt întrebuințate în fasole și la murături).
dăinuesc = dauern (tart, létezik időszempontjából).
dală = márványlap, kőkocka, (mivel burkolnak).

dalac, antrax. armurariu = lépfene
dantelă = csipke.
darac = len vagy kender fésü. (nagy vas fogakkal).
debandadă = pánikszerü menekvés.
debarcader = rakodópart.
decent = illedelmes, decenţă = illem.
degajez = terjesztek (pl. a virág illatott), mă degajez = vissza vonom az állitásomat; degajat = fesztelen.
deliberez = megvitatok, (tárgyat, eszmét).
delimitez = meghatárolni.
demers = intézkedés, (a luat toate demersurile = megtette az összes intézkedéseket).
derizoriu = nevetséges.
desavuez = megcáfolok, (desavuez un om o ştire).
deşcă = öregbaka (răcan = ujonc).
desfacere = végeladás, a cumpăra pe la desfaceri = parti árut vásárolni.
desfidez = megvetek, lenézek (veszélyt halált).
desinvoltură = fesztelenség.
deşirat = rongyos, (ruha cipő).
desmetic = hülye.
destoinic = ügyes, szakavatott.
destram = tépdesek.
detaşez = elkülönitek, detaşat = elkülönitett, különyitményhez beosztott, detaşa-

ment = különyitmény: (csoport mely különös feladat megoldásával van megbizva).

detest — a detesta = utálok, vreme detestabilă = utálatos idő.

detractez = rágalmazok, gáncsolok. detractor = rágalmazó.

deviațiune = tárgytól, nézettől való elsiklás.

devorez = marcangolok.

diafan = áttetsző, átlátszó.

diapazon = 1. egy emberi hang vagy hangszer skála terjedelme. 2. hangsip. 3. hangvilla.

diatribă = aljas, tisztességtelen kritika, megtámadás.

dig = kőpart, kőgát, (tenger, nagyfolyók medre mellett).

digestiv = emésztést elősegitő.

dihanie, monstru = szörnyeteg.

dihonie = civakodás.

dilatat = tágult, széttágitott. (comprimat = összeszoritott).

diligență, poștalion = omnibusz kocsi, (a XVII—XVIII. században).

discobol = diszkoszvetö.

disparat = egyenlőtlen, disparitate = egyenlőtlenség (egy sánta és egy kengyelfutó mérkőzése). paritate = egyenlőség.

disec, secționez = boncolok.
discernământ = megfigyelés.
disenterie = vérhas.
divagațiune = tárgytól való elkalandozás.
dormeză = hencser.
dosar = percsomó, iratcsomó. ai multe la dosar = sok van a rovásodon.
dovleac, bostan = ludáj, ehető tök. căpățină de dovleac = tökfejü.
dramaturg = 1. szinműiró, 2. szinházi kritikus.
dric = kocsialjtartó, középgerenda, dricul iernii = tél közepén.
droagă = hullakocsi. droaga pompierilor = tüzoltókocsi.
dulgher = ács.
duhliu, de spirit = szellemes.
dușumeà = deszkaburkolat.

E

echimoză = véraláfutás (a bőralatt, orvosi ktfejezés).
echipă = 1. üzemi munkások összesége, 2. szolgálati személyzet (pl. hajón). echipaj = négyes fogat. echipez = felszerelek teljesen. echipament = teljes felszerelés. depozit de echipament = szerelvényraktár.
echitate = igazságosság, méltányosság, echitabil = igazságos, méltányos.

eclipsă (de soare de lună) = nap, hold-
[illegible]
ecrin — ékszerdoboz.
ecvinoxiu = napéj egyenlőség (21. Martie, 22. Septemvrie)
efeb, adolescent = serdülő ifju.
efemer = rövididejü, rövid tartamu.
eforie = vezetőség (iskolánál, korháznál stb.
efort = iparkodás, törekvés
efuziune = érzelem nyilvánitás.
egidă = védő pajzs, sub egida mea = védelmem alatt
egretă = csótár, tollforgó, tollbokréta.
elan = 1. lendület 2. rénszarvas,
elevator, bigă = emelődaru,
elice = 1. hajó, repülőgép csavar 2. fülkagyló
emfază, patetism = szónoki dagályosság,
emiciclu = félköröndö.
emoragie = vérömlés
emoroide = aranyér csomók.
endemie = helyi, járványszerüen fel'épő betegség (pl. a golyva, malária)
energumen = 1. kit az ördög vagy egy rosz szellem szállottmeg, 2, tulzott érzékenységü.
enterită = bélhurut
entitate = sajátosság, lényeg (egy tárgyban)
entomologie = rovartan.

epidemie = emberek közti járvány, (epizotie = állatok közti járvány)
epilepsie = nyavalyatörés,
epinetă = spinét (régi módi zongora)
epoletă = vállrojt (katonai rangok jelzésére)
eraldică = cimertan
eremit = remete, eremitaj = remeteség.
ermetic = légmentes.
eşafod = vérpad (călău = hóhér)
eşarpă = széles hosszu szallag (mit pl. nők viselnek, vagy egy karficam rögzitésére) eşarpă de primar = polgármesteri vállszallag, anyakönyvvezetői szallag,
escit = izgatok, escitant = izgató szer.
escomptez = folyósitok (egy intézet hitelt)
escroşerie = csalás escroc = csaló.
eşec = űzleti vagy erkölcsi veszteség, felsülés.
espansiune = kiterjesztés, espansiv = szétterjedő, növekvő.
estampă = lenyomat, rézmetszet.
estompă = wischer (egy rajz eszköz)
estradă = dobogó, emelvény pódium.
eteroclit = bizzar, furcsa (müvészeti szabályok szempontjából)
etiaj = aszály (egy folyónál)
etichetă = 1. illem 2. ragcédula (palackon, árun)
etimologie = nyelvészet, etimolog = nyelész
etiologie = kórtan,

etnografie = népisme, însuşiri etnice = sajátságos tulajdonoságok egy népnél.
etuvă = fertőtlenitő gép.
eufemism = szószépités, kifejezés enyhités, (Házasságtörés helyett ballépést mondok)
evadez = megszökni, evadat = szökött.
evantaliu = legyező.
exagerez = tulozni.
exalaţiune = kilehelés. kipárolgás, exala ţiune mefitică = büzős kilehelés.
exaltat = tullelkesült, exaltez = lelkesit)
exasperat = ingerült, exasperare = ingerültség.
execrabil = gonosz.
exhaustor = ventilátor (levegő, porszivó készülék)
exig = követelek (mert jogom van hozzá,) exigenţă követelmény (exigenţele timpului)
exorbitant = szerfeletti, tulságos.
exorcism ördögüzés, rossz szellem üzés exorcist = ördögüző, exorcizez = ördögöt üzni (imával, ráolvasással stb.)
exortez = buzditok, exortaţiune = buzditás (jóra, nemesre!)
expansiune = kiterjesztés, (expansiunea corpurilor în urma căldurei)
explicit = kifejezett, érthető, értelmes.
extaz = elragadtatás.
extenuat = elgyengitett, kimerült.
exuberanţă = tulbőség, erőfelesleg, exuberant = dus, (erőben, vérben stb.)

F.

factură = számla.
faeton = diszkocsi.
fald ,cută = ruhahullám, ránc.
falset = fej hang (az énektanban.)
[illegible], [illegible] = herélt férfi.
[illegible], felinar = utcai lámpa, fanaragiu = lámpagyujtogató.
fanion = jelző zászlócska,
făraș = szemétlapát.
farsor = szinész, szinészkedő.
fascinez = bűvöl igéz, fascinant = igéző.
fastidios = unalmas (amusant = szórakoztató.)
fastuos = nagyon diszes, fast = nagy lukszus
favorite, barbete = oldalszakáll u.-n, Pakûmbart. (barbișon = kecskeszakál)
fee = tündér,
felon = hamis. hazug (loial = igaz, öszinte)
ferches = takaros.
feruginos = vastartalmu (pl. ásványviz)
fermă = gazdaság, fermă model = mintagazdaság.
fertil = termő (steril = terméketlen, meddő)
fervent = izzó dușman fervent = izzó ellenség)
festă = turpisság.
ficțiune = képzelem, fictiv = képzelmi.
fideicomis = hitbizomány

filacterii = imaszij, tvilem (la evrei.)
filament = rost (növény, husszövet)
filatelie = bélyeggyüjtés, filatelist = bélyeggyüjtő.
fildeş, ivoriu = elefántcsont
filfison = piperkőcz.
filister = durva, hétköznapi ember.
filotim = hiu, filotimie = hiuság.
filtru = szűrő, filtrez = szürök.
finalitate = végcél.
fionc = bojt. rojt, csokor.
firet = zsinórzat, lacheu cu fireturi = zsinóros hajdu, inas)
firidă = falfülke, falmélyedés (parasztházaknál.)
fistichiu, baroc = furcsa, különös.
fiziologie = él-ttan.
flacon = üvegcse.
flatez = cirógatok, mă flatează = hizelgően érint
fleică = borjúvesés.
flencheş = egy olyan jószág melynek egyik szarva felfelé a másik lefelé kunkorodik. (kajlaszarvu)
flatant = fügő, lebegő datorie flotantă = fügő adósság
focos = zünder (la granate, şrapnele)
foier = társalgó (kaszinoban, szinházban, szállodában.)
fomf = hibásbeszédü, foghiány miatt (ha-

mu helyett „mamu")
fonciar = jelzálogi, împrumut fonciar = jelzálog kölcsön.
formidabil = félelmetes.
fotă = paraszti kötő.
frâu = 1. kantár 2. vasuti, autó stb. fék.
frânar = fékező.
friabil = porlékony (zahărul e friabil)
friandeze = inyencségek, különc ételek és édességek,
fricțiune = bedörzsölés.
frigorific = hidegidéző. aparat frigorific = hűfőkészülék, hütőkamara,
frontispiciu = 1. homlokzat (egy háznál) 2. cimlap (egy diszkötésü könyvnél)
fructieră = gyümölcstál, gyümölcstartó.
frust = elmosódott felületü és felirásu pénz vagy érem.
fulmicoton = lőgyapot,
fumărit = füstadó.
funabul = kötéltàncos.
fundă = szallagcsokor.
funebru = gyászos.
funerar = halotti, piatră funerară = sirkő.
funest = fájdalmas.
furaj = jószág, ló, számára való széna, zab, szalma járandóság,
funicular = (tren f.....) = 1, sodronypálya 2. fogaskeréküvonat.
furgon = társzekér

furier =. 1. számvevő őrmester, 2. kvártélymester.
furnisez = szállitok, furnisor = szállitó, furinsor regal = udvari szállitó.
fuzibil = olvasztható (ón, ólom.)

G.

gafă = ostoba cselekedet (a lakájt nézni királynak stb.)
găitan = zsinor.
galantar, vitrină = kirakat. galantaragiu = kirakatrendező.
galenți = fapapucs (pl. olaszország, Hollandiában)
galeș = érzelgős.
galon = kar szallag.
galoși = kalucsni.
gamă, ton = hang.
gambă = alsólábszár, vádli.,
gamelă = csajka.
gașcă, coterie = gyülevész egyesület.
gastric = gyomorra vonatkozó' suc **gastric** = gyomornedv.
gastronom = inyencz.
găzduire = bünpártolás.
geambaș = lókupecz.
geneză = képződés, alakulás.
genuflexiune = 1, térdhajlás (hajdan a királyok előtt.) 2. pukkedli (a mai bakfisok köszönési modja.)
genuin = veleszületett, eredeti, tiszta.

georamă = földgömb (taneszköz)
gheretă = várta.
gheridon = egylábu diszasztalka
ghetre = kamásni (a cipő felett) jambiere = bokavédő.
ghetto = zsidó negyed.
ghid = 1. vezető, 2. utleirás Baedecker.
ghidon = 1. célgömb, 2. kerék pár kormány
ghilemele = idézőjel, („ " , « »)
ghinion = pech, are ghinion = peches.
ghiosdan, portofoliu = nagy börtárca.
ghişeu = fülke, tolóablak.
ghiveciu, glastru = virágcserép.
girandolă = karosgyertyatartó.
glacial = jeges, fagyos, privire glacială = fagyos tekintet.
glastru, ghiveciu = virágcserép.
glosar, vocabular = szószedet.
gliptotecă = szobortárlat, (pinacotecă = képtárlat,)
goarnă = katonatrombita.
gorgan = nagy halom őskori tömegsir.
gratific = ajándékozok, gratificat = megajándékozott.
grefă = irattár, iroda, grefier = irodatiszt, irattáros, birósági jegyző.
gresie = kovakő, köszörükő,
grevez = jelzáloggal megterhelek.
gri = szürke.
grotă, peştere = barlang.

gudron = kátrány, szurok.
guguştiucă = vadgalamb.
gulie, caralambi = kalarábé,

H.

haham = hitközségi metsző, sakter.
hală = csarnok. hala centrală = központi vàsárcsarnok.
halat = házi ruha, pongyola.
haltă = kisebbvasuti állomás (gară = nagy állomás)
haltere = sulyzó (tornaszer)
hamac = függő ágy (felállitható 2 oszlop, fa között)
harapnic = karikásostor.
harbuz, pepene verde = görögdinnye.
hârleţ = ásó.
hârtop = völgymélyedés.
havuz = szökökut
hengher = pecér.
hidropizie = vizibetegség, hidropic = vizibeteg.
himeră = elérhetetlen álomkép, lehetetlen terv..
hipodrom = lóversenytér.
histologie = szövettan.
hlujan, cocian = csutak, torzsok.
horbote = ordináré csipke.
hrăpăreţ = falánk, ragadozó (állat)
hrubă = 1. borpince, 2. pincekocsma.
hudiţă = szűk mellékutca.

I.

iatac, alcov = hálófülke.
iaz de peşti = halastó
ibrid = kétfajtából eredő, keverék (öszvér.)
ibrişin = egy selyem fajta.
iconoclast = képromboló.
idiomă, provincialism = tájszó, espresie idiomatică = tájszolás.
ie = diszes paraszti női ing.
ifos = gar, cu ifos = nagy garral.
igrasie = falnedvesség, igrasios = nedves falú.
imamea = borostyánszopóka, csutora.
îmbâcsit = zsufolt (publikum, haj stb.
imbecil = ügyefogyott, hülye
imbroglio = bonyadalom szövevény (egy szindarabban)
imemorial = emlékezetet meghaladó (idő, esemény stb.)
iminei = török papucs.
impas, încurcătură = belegabalyodás.
impasibil = érzéketlen, imposibil = lehetetlen.)
impermeabil = vizhatlan.
impetuos, vehement = heves, impetuositate. vehemenţă = hevesség.
împiegat, amploiat, funcţionar, slujbaş = alkalmazott.
implacabil = engesztelhetetlen.
implic = 1. bűncselekménybe bele kever,

2. következményýnel birni, implicat amestecat (într'un proces, crimă.)
imprecaţie — elátkozás.
imprudenţă — gondatlanság.
imputaţiune — beszámitás.
imund — aljás. piszkos a (büntetőtörvény szempontjából.)
înaltă tradare — felségsértés.
inaniţie — éhezés fölytáni gyengülés, a muri de inaniţie — éhen pusztulni.
inc, capriţiu — szeszély, ride cu incuri — kényszeredetten nevet
incest — vérfertőzés.
incommensurabil — összehasonlithatatlan összemérhetetlen (Goga şi Roza Covrig)
indifuz, prolix — terjengős (egy beszéd)
îndoelnic — habozó, kétkedő.
indorsată — hátirat.
inedit — kiadatlan, közöletlen.
inept — izlelhetetlen. inepţie — izetlenség, butaság.
inerent — szorosan hozzá tartozó, velejáró. (Temperatura e inerentă tifosului.)
inert — ernyedt, massă inertă — holt tömeg.
inexorabil — kérlelhetetlen.
infanticid — gyermekölés.
infim — legalja, söpredéke (a társadalomnak)
infirm — 1. gyengélkedő, 2. satnya, csenevész, infirmerie — gyengélkedők szobája

infirm, verb = erejét veszem vminek (tanuvallomásnak, itéletnek)
infracțiune = törvénysértés, parancsszegés.
injurie, ofensă = becsületsértés (vătămare de onoare: csak ostoba forditás)
inseilez = fércel össze tákol (a szabó a probáig.) insăilat = összetákolt összeeszkábált.
inserez = apróhirdetek. inserat = ujság hirdetés.
insipid = izetlen.
insist, stăruiesc persist = kitartok vmi mellett, insistent = kitartó, insistență = kitartás.
insolent, impertinent = szemtelen, insolență = szemtelenség.
instantaneu = rögtönös, hirtelen, moarte instantanee = hirtelen halál.
instigare = felbujtás, instigator = felbujtó.
instituțiune = intézmény.
institutor = tanitó, oktató.
intemperie = légzavar, hőzavar.
intendent = felügyelő, intéző, ispán
intermitent = időszakos (betegség, láz, forrás) intermitență = időszakosság.
interpolez = közbeszurok (szót, kifejezéseket egy szövegbe,) interpolațiune = közbeszurás.
intervertesc = összekuszálok, felforgatok (rendet, sorrendet.)

intransigent = meg nem alkuvó.
intrusiune = felkapaszkodás (hivatalba, ranglétrán)
invectivă = szitok
învoit = bozontos, sürü, (haj, bajusz, virágcsokor, szemöldök stb.)
ipocrit = álnok, ipocrizie = álnokság.
ipohimen = egyén, alak (irónikusan)
ipsos = égetett gipsz.
irascibil = ingerlékeny,
irelevant = érdektelen, közömbös.
ireproşabil = kifogástalan, gáncsolhatatlan.
irosesc, debordez = lecsurog kiömlik, şi-a irosit averea = nyakára hágott a vagyonának.
isbăvesc, mântuiesc = megmentek, megszabaditok.
islaz, păşune = legelő.
isocron = egyenlő és egyenletes idejü pl. órainga lengése. (simultan = azonos idejü 2 ingának a lengése, 2 puskalövés.
istm = földnyelv, (Suez, Panama)
iţari = cioareci.
iunctim = kapcsolatosság, együttes tárgyalás.
ivoriu, fildeş = elefántcsont (scule de sidef, bagă şi ivoriu.

J

jaf = rablás.
jalbă, suplică = panasz, panaszirat.
jalon = helyszintező oszlopocska, jalonez = helyszinelek.
jambieră = bokavédő. (ghetre = kamásni)
jaretiere = térdszallag, harisnyakötő.
jepi = törpefenyő (Pinus Pumilio).
jerbă = csokor (virág).
jerpelit = rongyos (ruha, czipő, ember)
jeț, jilț, fotoliu = fotel.
jeton = csont, fémpénz a kártyajátékban a végleges elszámolásig.
jghiab = 1. vizimalom kanális, folyóka, meder, 2. ökörvályu (sertésvályu=troacă)
jiletcă = mellény.
jind = falánkság.
jitar, pândar = csősz.
joben = kürtőkalap, semijoben = keménykalap.
joncțiune = érintkezés, punct de joncțiune = érintkezési pont. Joncțiune de căi ferate = vasuti gócpont.
jumări = 1. rátotta, 2. tepertő.
justiție = 1. igazságügy. 1. igazság szolgáltatás. Judecătorie de ocol = járásbiróság. Tribunal = törvényszék. Curtea de apel = Tábla. Curtea de casație = Kuria. Atribuțiune = hatáskör. Competență = illetékesség. Competent = illetékes. Aboliție = pertörlés.

juxtă = tentafolt, patzni, irkamalacz.

L

lacustru = vizi (növények, állatok). cetăţi lacustre = őskori cölöp épitmények.
laleà, tulipán = tulipan.
lămâie, chitră = citrom.
lambrechin = ablakszőnyeg, ablakelő, (hidegellen)
landou = nagyhintó, u. n. Landauer.
languros, lânced = bágyadt.
lapalii = csacskaságok.
lapoviţă = havaseső.
laptagiu = tejárus, lăptărie = tejcsarnok.
lăptoc, scoc = vizimalom kerék, csatorna.
lasciv, lubric, libidinos = züllött.
lăstun = füstifecske.
latent = lappangó.
latitudine = szélesség. (a földrajzban).
lăuză = gyermekágyas, lăuziă = gyermekágyasság.
lazaret = vesztegzárhely, carantină = vesztegzár.
leal, onest = öszinte, felon = hamis hazug.
levată = kártyában a hazanyert kártyák, melyekbe a játékos belenézhet, distribuţie = kézben levő még le nem játszott kártyák, talon = a többi lefedett kártya mely meg nem nézhető.
levent = merész, bátor.

leziune = sérelem. Jogi nyelvben: testi-sértés.
libarcă = svábbogár.
libidinos = züllött.
lichea = gazember.
licuriciu = szentjánosbogár.
limfă = mirigy.
linia de credinţă = a hajóirány vonala (de aceasta grijeşte nespus timonierul).
linx = hiúz.
lion = a nap hőse, dendi.
livid = hamuszinü, hamuszürke.
locatar = bérlő, locator = bérbeadó.
logofăt, intendent = ispán, intéző.
lot = birtoktag.
lucid = világos.
lucrativ = hasznosságos.
lugubru = gyászos.
lustragiu = utcai cipőmázoló.

M

macaz, ac = vasuti váltó, **macagiu** = váltóőr.
macelar = mészáros.
machetă = szobor minta (mely után öntik vagy készitik a nagyot)
maghernіţă = deszkabodé (ujságot, cukorkát gyümölcsöt árusitanak benne)
magiun, lictar = lekvár.

maidan = 1. parasztudvar, 2. üres telek.
malcontent = elégedetlen, zugolódó.
maldăr = 1. kórócsomó 2. sarju köteg.
ma'eabil = nyulékony, hajlékony.
manechin = 1. báb, 2. próbababa (női szabóüzletben, divatkereskedések kirakatában)
manivelă = fogantyu (keréknél, verklinél stb.)
mansardă = padlásszoba.
manutanță = katonai kenyérsütőde.
marasm = petyhüdtség
mărgean, coral = korall.
marinez = pácolok marinat = pácolt.
marionetă = paprika jancsi (mit spárgán rángatnak)
marmeladă = gyümölcsiz, birsalma sajt.
marochin, saftian = szatyánbőr.
marotă = csengettyüs jogar (a középkori udvari bolondoknál. A bolondság jelképe)
marsupiale = fia hordók (cangurul = a kenguru)
măscăriciu, bufon = pojácza, bohócz.
masculinizez = férfiasit.
măsliniu = sötétzöld.
mastic, chit = gitt (ablak üvegnél)
matelot = kormányos.
matineu = 1. nappali koncert 2. női pongyola. (serată = estéiv)
maximă = vellősen kifejezett vélemény nézet.

4

megieş = szomszéd. mesgyés.
meleag = táják.
melopee = szavaló müvészet.
meningită = agyhártyalobb,
mentor = jótanácsadó.
mercenar = zsoldos.
metampsicoză = lélekvándorlás.
meteahnă = testi baj, fogyaték.
meterez, bastion = bástya.
meticulos = szőrszálhasogató.
metier = hivatás, foglalkozás
metroman, poetastru = füzfapoéta
mezat, licitaţie = árverés.
mezin, prâsle, zăpârste = a legutoljára született gyermek.
mezzannin = félemelet (parter = földszint, subsol, = pincehelység)
milogesc = arcátlanul koldul
mindir = szalmazsák, saltea = madracz. somieră = ágysodrony, diványrugany.
mintean = parasztmellény
miop = rövidlátó, miopie = rövidlátás, presbiopie = messzelátás
miosotis, nu mă uita = nefelejets.
mireasmă, parfum = illat.
mirişte = tarló.
mironosiţă = erényes nő.
misantrop = embergyülőlő, misogin = nőgyülőlő
miscellanea = egyveleg, vegyesrovat.

misit, samsar = ügynök, közvetitő.
misivă = futárral küldött hivatalos irat.
misogin = nőgyülölő, misantrop = embergyülőlő.
mistrie = vakoló lapát.
miză = tét (amit egy kártyára felraknak)
mizoneist = ujdonság gyülölő, maradi.
moft, fleac = semmiség, mofturos = semmiházi, moftangiu = rongyszedő.
mohair = szerzetesruha számára készült posztó (gyapjuból és kecskeszőrből)
moină = vizenyős talaj.
molipsesc = fertőzok, molipsitor = fertőző.
molo = kőgát.
moloz, tencuială = malter.
momâie = madárijesztő.
momeală = csalétek, momesc = becsapok.
mondial = nagyvilági. demimondial = félvilági.
montez = felszerelek, demontez = leszerelek, montator = szerelő.
moroiu, strigoiu, priculiciu, nălucă, stafiă = kisértet.
morman = halom, garmada,
mosc = mosusz, pézsma.
moţiune = inditvány.
mulaj = öntvény, öntvénymásolat.
muntele de pietate = zálogház. amanetez = elzálogositok.
musafir = vendég (oaspe)

4*

muşamà-ale = viaszkosvászon, muşamaua e impermeabilă = vizhatlan.
muşteriu = 1. törzsvendég (kávéházban) 2. üzleti vevő

N

nacru, sidef = gyöngyház, nasturi de sidef = gyöngyházgombok.
năduf = hőség.
năjit = fülłobosodás.
năstrapă, cană = kanna.
nasture = gomb.
nătâng = ügyetlen.
nătărău = buta.
nativ = születéstőli (tulajdonság, fogyatkozás stb.) aur nativ = nyersarany.
neant = a „semmi“, világűr.
neaoş, băştinaş = valódi, eredeti tősgyökeres.
nebuloase = ködcsillagok.
nefast = szerencsétlen.
neofit = kinek a hite vallása ujkeletű.
nesăbuit = meggondolatlan (tréfa, tett.)
noian = 1. a nyilt tenger, 2. végnélküli űr.
noimă = szóértelem.
noiţă = körmön lévő fehér folt, u. n. bárányka.

noptieră, măsuţă de noapte = éjjeli szekrény.
nostim = érdekes, kedves, furcsa, nostimadă = furcsaság.
nuca genunchelui = térdkalács (Patela, rotula).

O

oarzăn = korai, (pere oarzene).
obârşie = eredet, származás.
obor = 1 marhavásár. 2. marhavásártér.
obsedez, persvadez = rábeszélek, obsedant = rábeszélő.
obsedez = basáskodik, obsedat = alávetett, uralt. obsesiune = basáskodás.
oblânc = nyeregkápa.
obtuz = tompa, finomság nélküli, unghiu obtuz = tompaszög.
ochiadă = fixirozás.
ocult = titokzatos.
odăjdii = miseruha.
odaliscă, cadină = háremhölgy.
odogaciu = aloeillat, aloefa.
odraslă, progenitură, urmaş = utód.
ofensă, injurie = becsületsértés (şi nu vătămare (?) de onoare.)
ofrandă = 1. áldozatbemutatás. 2 szegények közti ajándék.

ogeag, coş, horn = kémény, coşar = ké-
ményseprő.
ogevă = bolthajlás (gótstilü épiteszetben).
ogoit = csillapult.
oişte, tânjală = kocsi, szekér rúd, (mert: rudă, rudenie = rokon).
olan, ţiglă = fedélcserép.
omuşor, împărătuş = nyeldeklő.
opac = homályos.
opaiţ, poponeţ, sterţ = mécses.
opcină = vizválasztó (földrajzban).
opresiune = elnyomatás, leigázás,
opulent = dús.
opust, zăgaz, stăvilar = malomgát.
orar = órarend, munkarend.
ordalie = istenitélet (középkorban).
orgă = orgona (hangszer).
orgoliu = önhittség.
orificiu = üreg, nyilás.
ornic, ciasornic = falióra.
oropsesc = üldözök.
orşav = száritott gyümölcs leves.
ortoepie = helyeskiejtés.
ortografie = helyesirás.
ortoped = testegyenesitő, (intézet, orvos), ortopedie = testegyenészet.
osânză = háj.
ospiciu = menedékház, menhely.
ostie = suliţă cu care preotul scoate agneţul din prescură.

otreapă = konyhaedény törlőruha.
ovipar = tojásból született állat (az állattanban).

P

pâclă = 1. hőség. 2. homály.
paladin = kóbor lovag, (a középkorban).
paliez = rejtek, takargatok, remediu paliativ = csillapitószer.
pălimar, odgon, cablu = vastag hajókötél.
palinodie = valamely kijelentés visszaszivása (Galilei)
palmiped = gázló (-madár, az állattanban)
panaceu = bűvszer
panaş = csótár, tollbokréta.
pandişpan = marcifánk.
panegeric = dicsbeszéd.
paner = gyümölcs, virágkosár.
pantă, povârniş = lejtő.
pântecar = hasköté (de obiceiu din flanelă).
pantomimă = némajáték.
papeterie = papirgyártás, papirkereskedés, papetier = papirgyáros, papirkereskedő.
paraclisier, crâsnic ţârcovnic, sfăt = egyházfi, templomszolga.
parafă, turauă = névaláiráskor szokásos vonal cifraság a név alatt (egyéni, min

denkié más-más).
paragină = parlag.
parâmă, odgon = hajókötél.
parapet = párkány.
parapon = siránkozás.
parascovenie = babonaság.
paravan = spanyolfal.
pârghie = emelőrúd.
pârguit = féligérett.
parlagiu = mészároslegény.
pârleaz, zaplaz = sövényátjáró.
paroxism = tetőfok (érzelemnél stb),
parşiv, râios = rühes, parşivenie = undoritó cselekedet.
pârtie. cărare = gyalogösvény.
pasere împăiată = kitömött madár, împăiez paseri, animale = kitömök (şi nu umplu paseri!)
pâslă = finom gyapju, (pălărie, cămaşă de pâslă).
pastiş = festmény utánzat, pastişez = utánzok (alakot, irót, stilust).
patibular = akasztófáravaló.
pătlăgele = paradicsomgyümölcs.
pavaj, pavea = burkolat.
pelerină = körgallér.
peltiţe = gallérparoli (la fostul R. 37: roşii, la 33: sure).
peluză, pajişte = gyep.
pentagramă = **kettős háromszög (amilyen**

lyen a zsidótemplomokon is van).
pepene galben, zămos = sárgadinye.
pepene verde, harbuz, lubeniță = görögdinye.
pepinieră = 1. venyige. 2. faiskola. 3. iijusági egyesület.
percan = teveszőrszövet, șal de percan = teveszőrsál.
perchiziție — motozás, házkutatás.
perciuni = pájesz, perciunat = pájeszes.
percurtor = gyúszeg (ce lovește petița).
perforațiune = lyukasztás, (perforațiunea intestinelor e mortală), perforator = lyukasztógép.)
peripeție = csattanó, (szinmüben, eseményben).
peritonită = hashártyalobb. peritoneu = hashártya.
permeabil = áttetsző, áthatolható.
perseveranță = álhatatosság.
persist, stăruiesc, insist = kitartok valami mellett, persistent — kitartó, presistență = kitartás, állandóság.
perturbațiune = megrendülés, zavar.
pervaz, cadru, cercevea, ramă = keret. ráma, încadrez = berámázok.
peșin = készpénzben.
pesmet biscuită = piskóta.
pestilență = 1. pestisjárvány, 2. közveszélyes tan.

petiță — gyutacs.
piază — előjel, ómen.
plcher — munka felügyelő. picher de șosele — útbiztos.
pidosnic — furcsa, különös.
pieton — gyalogos, küldönc, (sakkjátékban a paraszt).
piftie, recituri, aituri — kocsonya.
pigmeu — szürke, hétköznapi ember.
pinacotecă — képtárlat, gliptotecă — szobortárlat.
pingea — cipő, csizmatalp.
pioneză — rajzszeg.
pirostii — háromlábu üsttartó állvány.
pisoiu, motan, cotoiu — kandur, pisică— macska.
piston — billentyű.
pitac — nemesi oklevél.
piuă — mozsár (a konyhában).
pivotant — orsóalakú (a növénytanban).
placardă — falragasz, plakát.
plajă — tengerpart.
planșetă — festőtábla.
planton — napos, ügyeletes, am fost de planton — ügyeletes voltam. (katonai kifejezés).
plasez — elhelyezek, birou de plasare — cseléd elhelyező intézet.
plastografie — okmány hamisitás, plastograf — okmányhamisitó.

platformă = laposfedél
platitudine = felületesség, plat = felűletes.
platoşă. cuirasă = páncél
pleurită = mellhártva lobb. pleură = mellhártya
pneumonie = tüdőgyulladás.
poligraf = irássokszorositógép,
policrom = sokszinű, szindús.
polog uranisc, baldachin = mennyezet
pompon = csótár, tollbokréta.
poneiu = pony ló
poponeţ, opaiţ,sterţ, = mécses.
popotă = asztaltársaság, étkezde.
porfir, purpură = bibor.
poros = likacsos, pórusteljes (pl. a bőr)
portal = főbejárat.
portărel = végrehajtó (şi nu executor)
portocală = narancs.
poşircă = szilvacefre, borhot = szölőcefre
posmag = prézli.
posteucă = támaszték, (mikor a kocsikerereket kenik.)
postură = pozitura.
potricală, sulă = ár.
pralină = cukrozott égetett mandula.
prâsle, zăpârste, mezin = a gyermekek közt a legutolsó szülött, |
prat, livadă, câmp = mező. Pratul lui Traian sau Câmpia Turdei = Keresztesmező

prealabil = mindenekelőtti, condiţiune prealabilă = előföltétel.
precipitat = gyorsitott, paşi precipitaţi = gyorsitott léptek.
precoce = koraérett.
precupeaţă = kofa.
preget = halogatás, habozás.
prepuelnic = gyanakodó,
preserv = óvintézkedem, = preservativ = óvszer.
prestidigitator, scamator = büvész.
presum = vélelmézek, presumţiune = vélelem.
pretez (mă pr. ...) = vállalkozom, ajánlkozom valaminek.
previn = megelőz, preventiv = előzetes.
prigoresc = égetek, mă prigoresc = sütkérezem.
primenesc = felfrissitek. primenit = felfrissült,
primordial = rangelső, sorban előző.
pripăşesc (mă pr,) = letelepszem, pripăşit = letelepült.
pripon, ţăruş = földbevert karó (melyhez hozzákötik a lovat, hogy egy helyen legeljen)
pripor = lejtő.
prisă = csipet (tubákból stb.)
prisacă = 1. tarolterdő, 2. méhes, prisăcar = méhész.

pristav = hirnök, kikiáltó.
privaţiune = önmegtartoztatás.
procurist, vechil = cégjegyző.
prodigios = kiváló,
profilaxie, preservare = óvintézkedés.
prognoză = jóslat (az orvosi tudományban)
prohab = nadrág nyilás (elől a gomboknál) schlitz az aljnál („Es blitzt!)
projectil = löveg,
promiscuitate = összeviszszaság, badarság
prompt = gyors, előzékeny.
promulg = közhiréteszek (egy törvényt)
proră = hajó előrésze (pupă = hátsórész)
proştern = (mă pr...) = földig hajlongok, hajbókolok,
prostogol = halfogóháló.
provenienţă = eredet, származás.
pupă = a hajó hátsórésze (proră = előrész)
purpură, porfir = bibor
puşculiţă = persely
pusderie = pozdorja.

R.

răboj = rovátkolás, rovásírás.
răcan = 1. békaporonty, 2. ujonc, deşcă = öregbaka.
radă = rév, hajóállomás
radiez = sugároz, radios = sugárzó

rafale = pergőtüz.
raft = árupolc, könyv polc
ramolit = agyalágyult
rampă, barieră = korlát
rândaş=háziszolga (în Binş i-se zice: hetes,)
rândea = gyalu.
raniţă = hátizsák, bornyu,
răpciugă = takonykór, răpciugos = takonykóros.
rarişte = tisztás
răsfug = juhkergeség
răspăr — szörzetviszája, (netezeşte pisica în răspăr = macskát s. örrel felfelé simogatni. Te rade în răspăr = felfelé beretvál meg.)
raţionament = érv.
ravăn = nedves, arid = szikadt.
rebarbativ = viszataszitó.
rebegesc = hiďegtől megmerevedek, rebegeală = dermedtség.
rec = nyujtó (: tornaszer. Şi nu sul!)
recensământ = népszámlálás,
recent = előző, multkori.
rechin = cápa
rechi ziţie = rekvirálás, rechiziţionez = rekvirálok.
recluziune = bőrtön.
redund-nt = szóban tulbő, redundanţă = böbeszédüség.

refec, tivitură = **szegély, iau** la refec = kérdőre vonok.
regionar = területi, területre vonatkozó.
regisor = rendező (szinháznál)
regresez, recidivez = visszaesni, visszasülyedni.
regret = sajnálkozom. Regret-e (ca subst.) = sajnálkozás.
relevez = kiemel, kidomborit, feltüntet
relief = domborulat. Scot în relief = napfényre hozni, előhozni, kidomboritani.
remarc = megjelölők, kiemelek.
remiză, rabat = árengedmény.
remorc = vontat, remorcă = vontató kötél, remorcher = vontatóhajó, şalupă = uszályhajó.
renghiu = rászedés, îi joc renghiul = feltréfálok, rászedek.
repercusiune = hang vagy fény vissza verődés.
represalii = megtorló intézkedések.
reprimandă = hivatalos orr, dorgálat.
reproş = kifogás, szemrehányás, gáncsolás.
reson = érv, értelem, resonez = érvelek, resonanţă = visszhang.
resort = 1. rugó, 2. szakma
restrişte = balsors.
resursă = menekvési eszköz, módozat.
reteveiu = bunkó.
reticenţă = elhallgatás.

retrograd = maradi
revelez = nyilatkoztat, revelația divină = isteni kinyilatkoztatás.
revelion = szilveszteri mulatság.
reverie = ábrándozás.
revers = elismervény
revers = hátlap, avers = előlap (éremnél, pénznél. irásnál,)
revizor, inspector = felügyelő.
rezil = hajnetz (öregaszonyok használják)
riglă, lineal = vonalzó.
risalit = kiugró része egy épületnek. (Épitészetben)
robă, talar = talár.
robinet = csap (vizvezetéki csap stb.)
rohatcă = város sorompo
roib = vöröses, deres, cal roib = deres ló
roșcovă = szentjánoskenyér.
rovină = 1. vőlgy mélyedés 2. mocsár.
rudiment = 1. csökevény, 2. csökevény szerv. 3. elemi alkatrész.

S.

sacadat = döcögő (beszéd, irály)
sacâz, colofoniu = gyanta
sădilă = ritka szövésü kenderzsák (melyben a pásztorok a sajtokat gyüjtik.)
sagacitate = éleselméjüség.
salatieră = salátástál.

salcâm = akácfa
saltea = madracz, somieră = ágysodrony, diványruggany, mindir = szalmazsák.
şalupă = uszályhajó, remorcher = vontatóhajó.
samovar = tea főző.
samsar, sensal = alkusz
sandal, sandolin = versenycsónak.
sani'ar = 1. egészségügyi, 2. szanitécz, mentő. Agent sanitar = halottkém.
şantaj = zsarolás.
şantieră = hajógyár.
saramură = sóslé.
sarcasm = metsző guny.
sardonic = gunyos, (mosoly, nevetés stb.)
şarjă = katonai rohamozás.
satâr = trancsirozó kés.
sbanghiu = szeleburdi.
sbughesc = kotrodni.
scabros, scârbos = utálatos.
scafandru = buvár harang, buváröltöny, buvár = cufundător, scafandrier.
scenerie = jelenet, jelenetezés.
schele = àllás (mit az épitészek használnak)
schimă, grimasă = grimasz, taie schime = pofát vágni.
sciziune = pártbomlás, pártszakadás.
sclavie = rabszolgaság. Aboliţia sclaviei = rabszolgaság eltörlése.

sclivisit = cicomázott
scoc = malomkerékvályu.
scofâlcit = beesett (szem, orr, arc stb.)
scrânciob = hinta.
scrimă = vivás, maiestru de scrimă = vívómester.
scripete = emelőcsiga.
scrobeală = keményitő (a fehérneműnél)
scrumieră = hamutartó.
scufă, scufiță, bonetă = főkötő (gyermekeknél, öreg aszonyoknál)
scuril = ildomtalan.
sector = 1. körrészlet, 2. működési kőrlet.
şelar = nyerges, şelar *şi* curelar = nyerges és szijgyártó, şelărie = nyergesüzlet.
seleaf = fegyveröv.
senilitate = aggkori gyengeelméjüség.
sensațiune = érzet, sentiment = érzelem, simț = érzék.
seră = üvegház, télikert.
sericultură = selyemtenyészfés.
şervet = szalvéta.
sevă = 1. nedü, 2. erély.
şevalet = festőállvány.
sfârlează = pörgetyű,
sfichiu, pleasnă = ostorhegy,
sfidez = lenézek, sfidător = lenező, kihivó.
sfragistică = pecséttan
sidef, nacru = gyöngyház (Scule de sidef, fildeş şi bagà)

sifon = szodaviz, baterie de sifon = szodavizüveg.
şifonez = gyürök, şifonat = gyürött.
siglu = betű mint rővidités érmen pénzen. (W. I. R, = Wilhelm, Imperator Rex)
şild = kulcskarika.
silex. cremene = kova, siliciu = kovaföld.
silos, silosuri = gabonaverem,
siluetă = árnykép.
simultan, sincronic = egyidejü 2 órainga lengése, 2 puska lövés. *i*socron = azonos idejü (egy óra inga lengései.)
sinchisesc = izgat, nyugtalanit, nu mă sinchiseşte = nem érint, nem tőrödöm.
sincopă, leşin = ájulás.
sindrofie = gyülekezés (irónikus értelemben)
sineală = kékitő
sinet, -uri, poliță, cambiă = váltóürlap (Ma csak az utóbbi 2 kifejezés használatos)
sinistru = vészes, rémes.
şlpot = csobogóforrás.
şiret, şireturi = cipőfüző
siringă, tulumbiță = orvosi fecskendő,
sirte = futóhomok, zátony.
şiş = tőrös bot.
sitav = rekedt (răguşit)
slovenesc, silabisesc = betüzök.
smolit = napbarnitott.
sobru = mértékletes.

societar = tag (szinésztruppban. művészeti stb. egyesületben)
soclu = pillér
sofragerie = ebédlőszoba.
soios = zsirtól piszkos (ruha, papiros stb.)
soliped = egypatáju
solstiţiu = napforduló (Juni 21, Decemb. 22.)
soluţiune = oldat, megoldás, solubil = oldható.
sombru = komor.
somieră = ágysodrony, díványruggany (saltea = madracz, mindir = szalmazsák)
somitate = tekintély (szakmában, tudományban, művészetben)
şomoiag = szalmacsutak.
sondă = vizmérce, sondaj = viz, talajmérés, sondez = vizsgálok.
sonerie = csengő.
sorbet, limonată = limonádé
şosea = 1. kocsijáró, (Trotuar = gyalogjáró) 2. állami műut.
şoşoni = hócipő (mit a rendes cipő fölébe huznak)
spân, imberb = szőrzetnélküli (tejfelesszáju)
sponc, agrafă, copcă, cătăramă = kapocs, csatt.
spuză = forró hamu
stacojiu = világosvörös
stafide = mazsolaszölő

stal = körszék, zsölye.
stâlcesc = elnyomoritok.
stampă = vésés, pecsét
steril. sterp = meddő /fertil = termékeny)
stereotip = változatlan. Ediţie stereotipă = különnyomat (pl, egy regény megjelent az ujságban, zatz nyomdában megőrizve, és igy változatlanul könyvalakban lenyomtatva)
stinghie = ágyalj (vas, deszka darabok keresztben, melyek fentartják az ágyneműt)
stipulez = feltételt kötök.
stoler, tâmplar = asztalos, stolerie = asztalos műhely, (măsar în limbă literară e totastfel de absurditate, ca şi cum aş zice: scăunar, pe motivul că face şi scaune)
strădanie = buzgóság
strugar = esztergályos, strug = esztergapad,
ştuc = márványutánzat (épitészetben)
subversiv = romboló, idei subversive = romboló eszmék
succint = szűkszavu
sucomb. a sucomba = legyőzetni.
sufită = mennyezetfügöny, kárpit,
suhat, islaz = legelő
suleget = gyengéd,
sulevez. pertractez = tárgyal
supapă = szelep, supapă de siguranţă = biztonsági szelep.
suplică, jalbă = panasz, panaszirat.

supliciu = büntetés
surdină = hangfogó, în surdină = halkan, titokban.
surescitare = felizgatás, gerjedelem.
surlă = harsona (în evul mediu crainicii aveau surle)
surmenaj = testi lelki kimerűlés, surmenat = kimerült (hosszu munka utàn)
sursă = forrás (pénz, hir) din sursă sigură = biztos forrásból.
şurupelniţă, tirbuşon = dugóhuzó.
suscepţiune = ingerl^kenység, susceptibil = ingerlékeny.
sutenez = segélyez, kitart (vállalatot, ujságot, szeretőt stb.)
suzeran = hübérur, vasal = hübéres.
tabiet = napi megrögzött, kényelmi szokás (pl. a délutáni szundikálás. Om cu tabieturi).
tac, achiu = biliárddákó.
tacâm, veselă = teriték.
tachinez, şicanez = nyakgatok, boszantok.
tainiţă = rejtekhely.
talangă = kolomp.
talar, robă = talár, palást.
talaz = tengerhullám.
tâlc = tolmácsolás, szövegmagyarázás.
tâmplar, stoler = asztalos, tâmplărie = asztalos mühely (măsar în limba literară e tot aşa absurditate, ca şi cum s-ar zice

scăunar pe motivul că pregăteşte scaune)

tampon = 1. tömitő dugasz (vmi folyásának, vagy egy vérzés megakadályozására) 2. itatósdeszka az u. n. trapper.

tânjală, oişte = szekérkocsirúd.

tapaj, gălăgie = lárma.

tapiţer = kárpitos.

tapşan = fensiklegelő.

tarabă, teşghea = áruasztal, pult.

tarac, = támasz cölöp (mely keritést, sürgönyoszlopot támaszt).

târlă = jószágtelelőhely.

târşăit = csoszogás.

tăun, sclepţ, strechie = bögöly.

tavan, bagdadie, plafon = menyezet.

tein = bőr szine, arczszin.

tel = 1. acél - vasdrót. 2. konyhai habverő (vasdrótokból van készitve).

telal = ócskaruha kereskedő, handlé (moftangiu = rongyszedő).

tembel = lusta.

tenac = kézirattartó (a nyomdánál, irógépnél.)

tenace = szivós, ragadós.

tencuială = vakolat.

tender = a vonat szeneskocsija.

tentacul = tapintószerv, csáp.

tentaţiune = kisértés, tentez = kisért.

teracotă = égetett mázos cserép, sobă de teracotă = cserépkályha.

terasament = út, védgát, vasúttöltés, terasier = töltésmunkás, kubikos.
terebint = terpentinfa, terebentină = terpentinolaj,
terme = hévfürdők.
tertip = tisztességtelen eszköz valamely cél elérésére (umblă cu tot felul de tertipuri).
tescovină = szölőcefre.
teşghea, tarabă = áruasztal, pult.
tibişir = cretă.
tic = 1. rossz szokásból eredő ideges rángatózás (szem, váll, kéz, stb.) 2. egy személy egyéni szokásai.
tichet = tétjegy.
tichie = kis fejsapka (esperesek, öreg zsidók szokták használni.)
tiflă gúnyoros kézlegyintés.
ţifnos, arţăgos = kötekedő.
ţigară = cigaretta, szivarka. ţigară de foi = szivar. ţigaretă = szivar vagy cigaretta szipka. tub, tuburi = hülzni hüvely.
timonă = hajókormány, hajókerék, timonier = hajókormányos.
tingire = nagy fazék.
ţip = sikoltok. (dar nici când în înţelesul greşit de-a arunca).
tiradă = puffogó frázis.
tirbuşon, şurupelniţă = dugóhuzó.

titrat — cimzetes.
titirez, sfârlează — pörgettyü,
tiz — azonos keresztnevű, drusza.
tizană — kanalas orvosság.
toboşar — care bate toba sau darabana, (dobos).
top — papir iv csomó, rizsma.
toporaş, micşunea, tămâioară, viorea — ibolya.
toptangiu, angrosist — nagykereskedő.
torent — zuhatag.
torid — forró (soare torid). zona toridă— forróégöv.
toroipan, măciucă — bunkó.
tos — porcukor.
trăgaciu, cocoş — fegyverkakas, ravasz.
trahană — tarhonya.
tramcar — szállitókocsi, bútorkocsi, cirkuszkocsi (zárt vagonra hasonlit).
trânji, emoroide — aranyércsomók.
transacţiune — kölcsönös engedmények.
tranşez — gyorsan megoldani, keresztül vágni (egy problémán).
traşez — kibocsájtok egy váltót, trasant— váltókibocsájtó.
traversez — áthatolok (egyik utca oldalról a másikra). traversă — keresztgerenda (épületeknél, vasuti sinpárnál az u. n. vasuti talpfa).
travestesc — átváltoztatok, szándékosan

félremagyarázok, travestit = álöltözetben bujt. átidomitott.
tren de marfă = tehervonat, (şi nu tren de povoară!) tren Simplon = express vonat.
trenă = uszály, slepp, trenant = uszályos.
tripou = kártyabarlang.
trombon = basszustrombita.
trusou = kelengye, dotă, zestre = hozomány.
tub, ţeavă = cső, tubus
ţucal, cumar = éjjeli edény.
tufan = fiatal fa.
tuiu—tuiuri = a török félholdas, lófarku zászlója.
tumul = halom (a régi népek nagy sirhalmai).
tupeu = pimaszság, cu tupeu = pimasz.
turauă, 'parafă = névaláiráskor szokásos vonalcifraság a név alatt, (egyéni, mindenkié más, más).
turmentat = felingerült.
turnantă = kézikönyvtár.
tutungerie = dohányáruda, tutungiu = dohányárús, trafikos.

U

ucenic = inas, tanonc.
uimă = mirigy daganat.

ultraj = hivatalos hatalom *elleni* erőszak,
umbrelă = napernyő.
uncrop = forróviz.
undină = vizitündér.
unison = egyhangu.
urbanitate = udvariasság, finomság.
urdinare, diaree = hasmenés.
urgie = nagy gyűlölet, átkos harag.
urnă = veder, urnă cinerară = hamvveder (ókori népeknél).
urticarie = csalánkiütés (a testen).
uscior = ajtósas, kapufélfa.
usturoiu, aiu = fokhagyma.
uterin = egy anyátóli de nem egy apátóli testvér.
utopie = ábrándkép.
uvrier = üzemi munkás.
uzat = elhasznált (szólásmód stb.)
uzină = ipari mű, ipari berendezés, uzine electrice = villamosmüvek.
uzurp = bitorlok, uzurpator = bitorló.

V

văcălie = szitadob.
vag, neprecis =határozatlan, privire vagă = bizonytalan tekintet.
vălătuc = vályog.
valiză, geantă = bőrönd, fac valiza = csomagolok utazni.

van, zadarnic — hiábavaló, î ı van — hiába
variolă — bárányhimlő.
vasal — hűbéres, suzeran — hűbérúr.
vehicul — vezetőközeg, szállitó eszköz. (aerul e vehiculul luminei.)
veleitate — csendes óhaj, muló vágy.
ventuză — szivó harang [illegible] féle üveg bura) légürestér előidézésére, kelésfakasztásra (orvostanban, fizikában)
vergel, vergelat — jövendő mondás (cigányaszonyok, öreg nénlk által)
verighetă — jegygyűrű, inel — gyürű,
vermifug — rovarirtószer, féreg por, kenőcs, vagy folyadék.
verniu — kence, lack, fénymáz.
veros, suspect — gyanus.
vertiginos — kábitó, (iuţeală vertiginoasă.)
vervă — lelkesedés. hév lendület, vervă oratorică — szónoki készség
veselă, tăcâm — teriték.
vestiar, garderobă — ruhatár.
viager — élethossziglani (Pensie etc,) rentă viageră — életjáradék.
vid — légűrestér. (Emisferele de Magdeburg conţin vidul) fac vidul — kiszivatyuzom a levegőt egy pneumatikus készülék segitségével.
viespar — darázsfészek. (Viesparul certelor)
vilegiatură — nyaralás
vingalac — betüsorzó (unealtă tipografică

pe care se pun literile)
vipuşcă = katonai rangjelző nadrágsáv. nadrágszallag. (În Româníá au vipuşcă nu numai generalii, ci şi ofiţerii de artilerie, geniu şi medicii militari)
viran = még be nem épitett üres telek, loc viran = beltelek.
viroagă, mocirlă, mlaştină = mocsár.
vistavoiu, ordonanţă = tisztiszolga.
viticultură = szölőtermelés
vitraliu = festményekkel ékitett diszablak (hires templomokban, főuri termekben. Vitralii de catedrală.)
vitrină, galantar = kirakat.
vivandieră = markotányosnő
vizieră, cozoroc = sapkaernyő.
vlagă, energie, putere, sevă = erély, are vlagă = erélyes.
volubilitate = könyen forgási képesség u. n. lenditő kerekeknél. Jelképiesen: szónoki készség, ügyesség, volubil = kőnyenforgó, folyékonyan beszélő,
vomitiv = hánytató szer.
vraişte = tárva — nyitva.

Z.

zabranic, crep = fátyol, gyászfátyol.
zăgaz, stăvilar = gát.
zaharniţă = cukortartó.
zale = páncéling

zalhanà, abator. = vágóhid.
zămos, pepene galben = sárga dinye.
zăpăcit = szórakozott, ügyefogyott.
zaplaz, pârleaz = sövényátjáró
zar = jàtékkocka, jocul în zari = kockajáték
zaraf = pénzváltó.
zarvă = lárma, zavargás
zarzavat, legume, verdețuri = zöldség.
zarzăr = kajszinbarack.
zavistie, invidie = irigység.
zăvod = mészáros kutya
zăvoiu = füzfás.
zeflemea =kigunyolás, zeflemizez=kigunyol
ziafet = dáridó, muri
zimbru, bizon, bour = bölény
zimți = recés szél (a 20 filléres nikel pénzen) 2. fürészfogak, kerékfogak.
zincografie = rézmetszés, zincogravură = rézkarc, rézmetszet.
zona toridă = forró égöv.
zoologie = állattan
zornet = csengés, pengés.
zugrav = szobapiktor.
zuluf, buclă, șuviță =hajtincs, hajcsiga lokni.
zumzet = dongás (de albine)
zurbagiu = elégedetlenkedő, zendülő.

— *Total 1500 de noțiuni* —

Fine.

Epilog.

În urma unor discuții de ordin principiar, din pricina unor chestiuni pentru mulți încă nelămurite, mă simțesc îndatorat, să-mi înzestrez glosarul cu un epilog.

Pretinsul intelectual a resfoit glosarul. Constată cu multă mâhnire torentul de franțusisme avalanșa de cuvinte străine. O întâmplătoare comparație cu limbă magiară e în favorul acestei din urmă, stăpână tot pe cuvinte neaoșe, băștinașe.

Adorabilului intelectual sunt necesitat să-i dau cam următoarele lămuriri:

Da, e fapt. Franțusisme, — multe, multe cuvinte străine. Astăzi însă aceste cuvinte, cândva de proveniență străină, fac parte din tezaurul, din organismul real al limbei noastre, și e foarte firească aceasta împrejurare. Aratul l'am învățat dela străbunii Latini, și cu toate aceste arăm cu plug slavon. S-ar încumeta acum, să zică cineva, că plugul nu e o noțiune organică în limbă noastră românească? Cam la fel

stăm şi cu alte cuvinte. Jaretierele, sunt de provenienţă franceză. Adaptate însă odată, nu mai înţeleg rostul de-a le regreta.

În limba noastră românească e imposibilă fabricarea cuvintelor, pânăce în limba ungurească e o necesitate imperioasă.

Pe vremuri, noţiunile primordiale leam împrumutat din limba latină, deodată cu formarea limbei noastre, deaici resultă latinitatea e' incontestabilă. Azi limba latină e o limbă moartă, nepotrivită pentru noţiunile recente. În caz de nevoie deci ne adresăm — să zic aşa: tot patrimoniului familiar — celorlalte limbi surori, transplantând cuvintele necesare. Ba se întâmplă, că recipiăm cuvinte din alte limbi, streine nouă, dar de un contact aproape zilnic. În momentul înpământenirei lor însă, e de prisos orice discuţie, ori ce hărţuială cu capriciul suveran al uzului public.

În schimb naţiunea ungurească e un popor etnic isolat, limba magiară e o limbă aglutinantă. Limbi înrudite, patrimoniu familiar nu are în apropiere Cu necesitudinile zilnice, sporite, ajunsă în impas, a încercat ultimul remediu, însăilând cuvinte noui prin vorbe alipite, prin aplicarea unui torent de prefixe şi sufixe. Câte o somitate filologică magiară are invenţiile şi creaţiunile sale proprii. La noi aşa ceva e peste

putinţă.

Chiar din motivul acesta apoi, nostimadele limbei ungureşti nu pot surveni în alte limbi, ce au desvoltarea lor firească. Jocurile de cuvinte din limba ungurească, nespus de spornice, altor limbi sunt ireductibile. Un cuvânt unguresc bunăoară e după plac: Când **furnisor de lemne,** când **trivialitatea cea mai murdară.** Şaradele în chipuri şi icoane sunt la ordinea zilei în revistele ungureşti. La alte popoare — de fel. Mie îmi făceau dealtfel totdeauna impresia scrisului chinezesc şi a hieroglifelor lui Champollion. Tot din aceasta pricină resultă, că rimele clare Ungurii le numesc „rime chinuite". Rimele lor sunt nişte nenorocite asonanţe, cu cari poetul altor popoare ar fi isgonit pe veci din Olimp. Versificaţia magiară aieve e proză rimată cu număr identic de silabe.

Şi acum mă întreb, să fie toate aceste însuşiri, o superioritate oarecare, faţă de calităţile celorlalte limbi mondene? Nici pe departe. Dimpotrivă, sunt simtome de cea mai caracteristică, cea mai pronunţată inferioritate, în ce priveşte stadiul de desvoltare. În asemănare cu alte limbi, este o floare exotică, artificială numai, un surogat de limbă, un produs meşterşugit.

Nu mai stăruiesc. Dacă nici după aceste nu l-am convertit pe adorabilul meu inte-

lectual, atunci zic și eu cu normalistul din anecdotă: „**De gustiribus non est disputiribus.**“

De incheiere, rog cetitorul, să aibă anumite considerații pentru glosarul meu de cuvinte. L-am întocmit incidental în firul al lor doi ani de zile nespus de grele pentru mine, petrecute în sihăstria dureroasă a unei odăițe solitare și tăcute de spital, când aveam clipite, și încă multe — de adevărate producții funabule între viață și moarte. Pentru copiarea manuscriselor, sortarea și revizia cuvintelor am fost necesitat iarăș, să profit de convalescența unei pneumonii recente. Astfel nu mi-am putut înfiripà visul, cum mi-l plăsmuiam. Vor fi apoi și greșeli de tipar nespus de supărătoare — ghinionul autorului angajat la muncă intețită și multilaterală în vâltoarea haotică a bucăței de pâine. Cum am amintit altcum în prefață, nu am pretenții de specialist. Se poate, ca unuia să-i fi dat prea mult cu cele 1500 de noțiuni, altuia posibil, că prea puțin Între orice împrejurări, eu, am fost de bună credință. Să nu creadă însă nimeni, că consultând glosarul meu, s-a achitat de toate datorințele față de limba maternă, și că e dejà stăpân pe o limbă ireproșabilă. Dela cunoașterea noțiunilor mai duce încă o cale nespus de lungă... Pronunția, frazeo-

logia, întrebuinţarea comoarei de noţiuni şi cuvinte sinonime **cum grano salis** etc. etc. totatâtea obstacole de întimpinat. Dar câtă satisfacţie şi mulţumire sufletească nu-ţi aduc piedecele învinse? Şi ce pretenţii modeste de-a fi sucombate: Puţină sirguinţă şi bunăvoinţă, un abonament la o gazetă ori revistă. ici-colo câte o carte românească din vitrinele librăriilor. Înainte de toate însă, debarasarea de conservativism. E un ultraj primejdios împotriva selecţionării şi închiegării noastre culturale, de-a mai face — **cum ferro et igni** — filologie nefastă, că e mai bine **şepte** şi **şerpe**, că e mai la loc **oară—oare,** (oare? întreabă culegătorul tipograf), şi că e mai corect **jumătate la unsprezece, peste zece minute unsprezece,** decât zece şi jumătate, unsprezece fără zece — şi multe altele de soiul acestora. Unul e felul nostru de gândire, altul iarăş al foştilor noştrii opresori politici şi intelectuali. Coşmarul însă a trecut, — să ne trezim!

Binş (Beiuş), la 1 Dec. 1919.

— La prima aniversară dela măreaţa Adunare Naţională din Alba-Julia. —

Traian-Amos Pinteru.